

19.8.2010

Poliisimiesvirkojen eroamisikä, selvityshanke

Asettaminen

Sisäasiainministeriön poliisiosasto on tänään asettanut poliisimiesvirkojen eroamisikää koskevan selvityshankkeen.

Toimikausi

19.8.2010 - 31.5.2011.

Tausta

Valtion henkilöstön eroamisikästä säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 35 §:ssä. Virassa tai työssä, jonka laatu sitä vaatii, voidaan asetuksella säätää yleistä eroamisikää alempi eroamisikä. Poliisin hallinnosta annetun asetuksen (158/1996) 24 § ja 34 §:ssä on säädetty yleistä eroamisikää alemmat eroamisiät poliisihallinnossa alipäällystövirkojen, miehistövirkojen ja päällystöön kuuluvien tiettyjen virkojen osalta.

Perustuslain (731/1999) 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Perustuslakivaliokunta on muun muassa lausunnoissaan PeVL 51/2006 vp ja PeVL 9/2009 vp todennut, että virkamiehen eroamisikä kuuluu kiistatta sellaisiin perusteisiin, joista on säädettävä lailla. Lisäksi sisäasiainministeriön poliisiosasto on pyytänyt poliisimiesten eroamisikää koskevasta säädöstasosta valtioneuvoston oikeuskanslerin lausunnon (SMDno/2008/1442). Oikeuskanslerin 4.2.2009 antaman lausunnon mukaan eroamisikää koskevassa mahdollisessa uudistuksessa on tarpeen menetellä perustuslakivaliokunnan lausunnoissa ilmenevällä tavalla eli säätää eroamisijistä lain tasolla.

Poliisihallinnossa on tullut käytännössä esille eräiden poliisimiesvirkojen osalta tilanteita, joissa henkilö ei ollut eroamisikänsä tullessaan saavuttanut henkilökohtaista eläkeikänsä. Tästä seuraa, ettei henkilölle kartu eläkettä eroamisiän ja henkilökohtaisen eläkeiän väliseltä ajalta. Poliisimies saisi paremman eläkkeen, jos hän saisi halutessaan palvella pidempään. Sekä puolustusvoimissa että rajavartiolaitoksessa palvelussuhteen jatkaminen määrättyyn ikään asti erityisen eroamisiän täyttymisen jälkeen on tietyin edellytyksin mahdollista.

Näiden seikkojen perusteella asetettiin eräiden poliisimiesvirkojen eroamisikää koskeva lainsäädäntöhanke sisäasiainministeriön päätöksellä 1.9.2009. Hankkeen toimikausi on 1.9.2009-30.9.2010. Asettamispäätöksen mukaan hankkeen tavoitteena on saattaa yleistä eroamisikää koskevat säännökset lain tasolle nykyisen asetustasoisien sääntelyn sijasta. Lisäksi tehdään ne lainsäädäntömuutokset, jotka mahdollistavat palveluksessa jatkamisen eroamisiän saavuttamisen jälkeen täyden eläkkeen saamiseksi. Hankkeessa on edustettuina sisäasiainministeriön poliisiosasto, Poliisihallitus sekä edustajat poliisin henkilöstöjärjestöistä (Spjl ry, PUSH ry sekä JHL ry.).

Valmistelun aikana kartoitettiin vaihtoehtoisia sääntelymahdollisuuksia palveluksen jatkamisen mahdollistamiseksi eroamisiän jälkeen. Koska hankkeen asettamispäätös ei sisältänyt itse eroamisikä sääntelyn tarpeellisuuden arviointia, vaihtoehdot olivat joko palveluksessa jatkamisen mahdollistaminen kaikkien poliisimiesvirkojen osalta tai palveluksessa jatkamisen mahdollistamisen rajaaminen ainoastaan tiettyihin poliisimiesvirkoihin. Hanke valmisteli asiassa hallituksen esitysluonnoksen, mutta totesi, että palveluksessa jatkamisen mahdollistaminen kaikkien poliisimiesvirkojen osalta edellyttää laajaa yhteiskunnallisten vaikutusten arviointia. Muun muassa taloudelliset vaikutukset sekä vaikutukset poliisin toimintaan tulee selvittää. Toisaalta palveluksessa jatkamisen mahdollisuuden rajaaminen vain päällystöviroissa työskenteleviin poliisimiehiin on ongelmallista yhdenvertaisuussyistä.

Edellä mainituista syistä hankkeessa ei voitu edetä asettamiskirjeen mukaisessa aikataulussa siten, että hallituksen esitys voitaisiin antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2010. Tämän vuoksi valmistelu keskeytettiin.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on antanut 12.5.2010 päätöksen (10/033/3, 02328/09/1401), jolla se on ratkaissut hallintoriita-asiana rikosylikomisariota koskevan valtion virkamiehen eroamisikäasian. Ratkaisussa hallinto-oikeus on katsonut, että rikosylikomisarion virkasuhteeseen on sovellettava poliisin hallinnosta annetussa asetuksessa säädetyn eroamisiän asemasta valtion virkamieslain säännöstä virkamiehen yleisestä eroamisiästä.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella poliisihallinnon eroamisikää koskeva asiakokonaisuus vaatii perusteellista selvitystä, jonka toteuttamiseksi perustetaan uusi selvityshanke.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on selvittää perusteet poliisimiesvirkoja koskeville erityisille eroamisijalle sekä tehdä tarvittavat muutosehdotukset.

Tehtävä

Sisäasiainministeriön poliisiosasto asettaa poliisimiesvirkojen eroamisikää koskevan hankkeen seuraavasti:

- selvitetään onko poliisihallinnossa perusteita säilyttää nykyinen eroamisikä sääntely
- selvitetään lukumäärällisesti ne poliisimiesvirat, joita alempi eroamisikä sääntely koskee
- selvitetään järjestelmää koskevat henkilöstölliset, taloudelliset ja muut mahdolliset vaikutukset eri vaihtoehtojen osalta (nykytilan säilyttäminen sellaisenaan tai muutettuna, nykytilan kumoaminen, mahdolliset siirtymäsäännökset jne.)
- selvitetään työryhmän työn aikana mm. valtiovarainministeriön ja valtiokonttorin viralliset näkemykset nykytilanteesta ja tulevaisuudesta
- selvitetään tilanne vertailumaissa
- tehdään tarvittavat muutosehdotukset

Työryhmän toimikausi 19.8.2010 - 31.5.2011

Organisointi

Puheenjohtaja:

suunnittelujohtaja Sanna Heikinheimo, sisäasiainministeriö, poliisiosasto

Varapuheenjohtaja:

Hallitusneuvos Katriina Laitinen, sisäasiainministeriö, poliisiosasto (varajäsen
lainsäädäntöneuvos Riitta Aulanko, poliisiosasto)

Jäsenet:

Talousjohtaja Jukka Aalto, sisäasiainministeriö, talousyksikkö (varajäsen
kehittämisenneuvos Harri Martikainen, sisäasiainministeriö, talousyksikkö)

Ylitarkastaja Tuija Saari, sisäasiainministeriö, poliisiosasto

Ylitarkastaja Kirsi Hack, Poliisihallitus

Ylitarkastaja Maija Herranen, Poliisihallitus

Hallintojohtaja Ara Haikarainen, Helsingin poliisilaitos (varajäsen rikostarkastaja Kari
Rauramaa, Helsingin poliisilaitos)

Hallintojohtaja Reine Inkeroinen, Keskusrikospoliisi (varajäsen lakimies Hannu Taiha,
Liikkuva poliisi)

Työmarkkinalakimies Marja Isomäki, valtiovarainministeriö/henkilöstöosasto (varajäsen
työmarkkinalakimies Jussi Luomajärvi, valtiovarainministeriö/henkilöstöosasto)

Aluekehitysjohtaja Heikki Kammonen, valtiokonttori (varajäsen linjanjohtaja Hans
Ranta-aho, valtiokonttori)

Lakimies Rita Ridanpää, Pardia ry (varajäsen järjestöpäällikkö Jorma Tiainen)

apulaispoliisipäällikkö Jukka Mäkilähde, JUKO ry (varajäsen apulaispoliisipäällikkö
Harri Kangas)

Ylikonstaapeli Veijo Niemi, Pirkanmaan poliisilaitos, JHL ry

Hankkeen sihteereinä toimivat ylitarkastaja Kirsi Hack, Poliisihallitus sekä ylitarkastaja
Tuija Saari, sisäasiainministeriö, poliisiosasto.

Hanke voi kuulla asiantuntijoita työn aikana.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän työ tehdään virkatyönä. Kukin organisaatio maksaa osallistujiensa matka- ym.
kulut. Muut kustannukset maksetaan momentilta 26.10.01.4.

Osastopäällikkö

Kauko Aaltomaa

Suunnittelujohtaja

Sanna Heikinheimo

JAKELU

Ministeri Holmlund, kansliapäällikkö Viljanen, valtiosihteeri Pelttari, erityisavustaja
Kokko, päätöksessä mainitut

TIEDOKSI

Poliisiosaston yksiköt, Poliisihallitus, SUPO, KRP, LP, PolAmk, PTK, poliisilaitokset